

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 31 880 04
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

KOSOVO: TE VERWACHTEN GEVOLGEN VAN DE NAVO-AANVALLEN
(STAND 26 MAART 1999)

Tot op heden is geen sprake van een officiële politieke reactie op de NAVO-aanvallen uit Joegoslavië, maar waarschijnlijk hebben de autoriteiten in Belgrado rekening gehouden met dergelijke aanvallen en hun positie reeds voorbereid. Vooral van (extreem-)nationalistische zijde zal het verbale geweld groot zijn. Er is echter geen reden om aan te nemen dat de woede zich tegen leidende federale kringen zal keren. Integendeel, Milosevic en zijn Servische ambtgenoot Milutinovic kunnen de aanvallen aanwenden als illustratie dat de Servische belangen hen sterk ter harte gaan.

Op langere termijn is het aannemelijk dat Milosevic bereid zal zijn tot concessies tot op het niveau zoals die voor "Rambouillet" noodzakelijk zullen zijn. Hij is weliswaar aan de macht gekomen met gebruik van nationalistische thema's, met name die welke betrekking hebben op Kosovo, maar de concessies die hij ten aanzien van de Servische zaak heeft gedaan in Kroatie en Bosnie-Herzegovina wijzen erop dat hij ook ten aanzien van Kosovo water bij de wijn zal willen doen, mits hij dat aan zijn eigen bevolking zal kunnen "verkopen". Daartoe kunnen een of meerdere rondes van luchtaanvallen dienstig zijn.

Op dat moment zal Milosevic hebben af te rekenen met interne oppositie van nationalistische aard. Het feit doet zich echter voor dan voor het eerst in de geschiedenis van de Federale Republiek Joegoslavië de twee kopstukken in het nationalistische kamp, SRS-leider Seselj en SPO-leider Draskovic, regeringsverantwoordelijkheid dragen en derhalve mede-verantwoordelijk zijn voor het tot nu toe gevoerde beleid. Zelfs als de Servische (Seselj) of federale (Draskovic) coalities uiteen zouden vallen, kan Milosevic staande houden dat het mede aan hun opstelling te danken is dat de Kosovo-crisis het huidige verloop heeft gekregen. Eens te meer zal Milosevic zich kunnen profileren als de Redder van het Vaderland, ongeacht de vraag of hij de coalities in stand zal kunnen houden. In geval van nood kan hij altijd nog toenadering zoeken tot de "gematigde" oppositie (DS, DSS, GSS). Hoewel dezen een diep wantrouwen jegens Milosevic koesteren, is in het verleden herhaaldelijk gebleken dat (een schijn van) regeringsverantwoordelijkheid vaak een te grote verleiding is voor het ophouden van principes.

Het belangrijkste slachtoffer van de luchtaanvallen lijkt op korte termijn Montenegro te worden. Dat is in zoverre ironisch dat de Montenegrijnse president Djukanovic weliswaar verbaal ageert

tegen de federale Joegoslavische leiding, maar juist in de kwestie-Kosovo grotendeels gelijkwaardige belangen heeft met Milosevic. Djukanovic is tegen concessies aan de Kosovo-Albanezen, omdat dat ten koste zou gaan van de theoretische gelijkwaardigheid van Montenegro aan Servie en omdat Kosovo als deelrepubliek Montenegro zelfs zou kunnen overvleugelen. Van extreem-nationalistische zijde (Seselj) is Montenegro er, als gevolg van het voortdurende flirten met de internationale gemeenschap, reeds van beschuldigd te heulen met de "vijand" (d.i. de internationale gemeenschap c.q. de NAVO). Verwacht kan worden dat deze aanvallen als gevolg van de luchtaanvallen op Kosovo nog zullen worden geïntensiveerd. Milosevic hecht als federaal president vermoedelijk veel meer belang aan Montenegro dan aan Kosovo. Bovendien is hij reeds lang ongelukkig is met de opstelling van Djukanovic; verder heeft hij gedurende zijn gehele regeringsperiode behoefte gehad aan een werkelijke of imaginaire vijand. Tenslotte zal er hem veel aan gelegen zijn om de aandacht van zijn opstelling in de kwestie-Kosovo af te leiden. Om al die reden zal Milosevic zich zeker niet verzetten tegen aanvallen van nationalistische zijde tegen Djukanovic c.s. Zelfs is niet uitgesloten dat Milosevic als voorwaarde voor concessies met betrekking tot Kosovo als voorwaarde zal stellen dat de internationale gemeenschap hem de vrije hand biedt ten aanzien van Montenegro.